

vi har været stillet overfor, regnskabsmæssigt set, i de to svundne Aar. Paa den anden Side er jeg dog heller ikke saa sikker paa, at man skal regne med Balance, end sige regne med Fortjeneste for Statsvirksomhedernes Vedkommende.

Altsaa, Statsvirksomhedernes uheldige Resultat er det ene Hovedmoment. Det andet Hovedmoment er utvivlsomt dette, at Kornloven og Sukkerloven har været saa langt dyrere, end man havde ventet. Jeg vil gerne understrege dette Forhold, at de har været dyrere. Ikke saa meget, fordi jeg føler mig overbevist om, at der kan være saa meget at bebrejde den paagældende Minister i Henseende til, hvad der er sket, men jeg vil dog mene, at Sukkerordningen med en noget større finansiel Behændighed kunde have været udbragt paa en finansielt heldigere Maade, end sket er. Det er imidlertid ikke min Hensigt at lægge Hovedvægten derpaa. Min Hensigt er at lægge Hovedvægten paa, at det Syn, den højtærede Landbrugsminister havde paa, hvad man kunde vente sig af Kornloven og vel ogsaa af Sukkerloven, har vist sig at være fuldkommen forkert. Jeg har sagt det tidligere og understreger det igen i Haab om, at den højtærede Landbrugsminister muligt deraf kunde lære, at han da ogsaa kan fejle i sin Bedømmelse af en Situation. Han har endda meget alvorlige Fejltagelser i den Henseende paa sin Samvittighed, og dette burde jo kunne virke, at han, naar han stilles overfor andre Problemer, hvis rigtige Løsning der i høj Grad kan være Tvivl om, ikke føler sig alt for overbevist om, at han alene ser paa Sagen paa den rette Maade. Men dertil skal jeg senere komme tilbage.

I al Almindelighed kan man altsaa sige, at det økonomiske Resultat af de to svundne Aar har været meget ugunstigt, og selv om man efter min Opfattelse rettelig ikke i for høj Grad bør lægge Regeringen dette til Last, saa viser det dog, at Regeringen har bedømt den finansielle Situation saa temmelig forkert i den Tid, der er gaaet, idet de Udtalelser, som sikkerlig paa hele Ministeriets Vegne er fremsat af den højtærede Finansminister ved forskellige Lejligheder, har peget i Retning af, at den højtærede Minister ventede, at der i alt Fald kunde blive saa nogenlunde Balance for de to Aar, der er gaaet. Jeg ønsker ikke i særlig Grad at bebrejde den højtærede Regering, at det ikke er gaaet bedre; jeg føler mig forvisset om — dertil skal jeg ogsaa senere komme tilbage —, at det vilde være gaaet adskilligt værre, hvis vi havde haft et radikal-socialistisk Ministerium i de to

Aar. Naar jeg dog vil fremdrage dette, er det ogsaa for at pege paa, at man ud fra disse Erfaringer ikke føler sig fristet til at paastaa, at Ministeriet ikke kan fejle i sine Betragtninger, naar det gælder meget store Problemer; og at der virkelig, hvad jeg senere skal komme ind paa, ligger store Problemer for, er klart for enhver.

Et yndet Punkt i Diskussionen om finansielle Forhold er Kassebeholdningen. Jeg maa tilstaa, at jeg har meget ringe Respekt for dette Begreb Kassebeholdning, med hvor stor Lidenskab det end omfattes af forskellige Talere — men det er muligt, at min Opfattelse viser den Ungdom, jeg politisk set er i Besiddelse af. Jeg kan nemlig ikke se rettere end, at Ordet Kassebeholdning i Virkeligheden ikke betyder andet end dette, om man kan laane eller ikke laane. Det er det eneste afgørende. Kan man i en større Forretning laane Pengene og sætte dem i en Virksomhed, der betaler sig, saa er det ganske underordnet, om man har større eller mindre Kassebeholdning. Det, det kommer an paa i en hvilken som helst privat Virksomhed — og jeg kan ikke se, at Statsvirksomhederne i den Forstand adskiller sig fra private —, er, om man kan faa Virksomheden til driftsmæssig at køre rundt og helst give Overskud. Giver den Overskud, saa vil de Laan, man er nødt til at optage, fornuftigvis blive mindre, og giver den Underskud, vil Laanene blive større. Om nu dette overfor Statsadministrationen i et givet Øjeblik giver sig Udslag i, at man optager et Statslaan eller ikke — ja, jeg tilstaa, jeg kan ikke se, at det har nogen som helst principiel Interesse. Hvad der derimod interesserer mig ganske overordentligt, er at se, at der i et Aar er brugt 150 Mill. Kr. mere, end der er tjent. Saa ved jeg ganske nøjagtig, at saa er man blevet 150 Millioner fattigere. Det interesserer mig. Hvis man staar som Administrator, og ens eget Navn paa en Veksel ikke er nok til at skaffe Penge, saa kan det være en Ubehagelighed at skulle skaffe sig flere Penge, men er ens Navn nok, eller kan man skaffe gode Kautionister — og det kan man formentlig i Statshusholdningen —, saa er det ganske interesseløst, om man har disse Penge eller ikke. Nej, det afgørende er, om Bedriften som saadan kan køre rundt, og de forløbne to Aar har altsaa givet meget sørgelige Resultater. Men jeg maa altsaa gentage, at det vilde være blevet adskilligt værre, hvis de radikale Partier havde været ved Magten.

Hvis man nu vil spørge mig, hvad jeg da vilde have kunnet gøre for at forbedre